

Институт за политичке студије / Institute for Political Studies
Добрињска 11, 5. спрат / Dobrinjska 11, 5th floor
11000 Beograd / 11000 Belgrade Srbija / Serbia

**НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА:
ПЕРСПЕКТИВЕ ПОЛИТИЧКИХ
НАУКА У САВРЕМЕНОМ
ДРУШТВУ**

**SCIENTIFIC CONFERENCE:
PERSPECTIVES OF POLITICAL
SCIENCES IN CONTEMPORARY
SOCIETY**

**Књига сажетака
Abstracts**

Београд, 08–09. децембар 2022. /
Belgrade, 08–09. December 2022.

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА:
ПЕРСПЕКТИВЕ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У
САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ

SCIENTIFIC CONFERENCE:
PERSPECTIVES OF POLITICAL SCIENCES IN
CONTEMPORARY SOCIETY

Уредници:

Ненад Спасојевић, Андреа Матијевић

Издавач:

Институт за политичке студије

За издавача:

Живојин Ђурић

Програмски одбор:

др Живојин Ђурић, др Момчило Суботић, проф. др Сениша
Атлагић, проф. др Ђорђе Стојановић, др Срђан Кораћ, др Јелена
Тодоровић Лазић, проф. др Вера Арежина, др Петар Матић, др
Никола Младеновић, доц. др Лидија Мирков, доц. др Марко
Тмушић, доц. др Душан Вучићевић

Организациони одбор:

Ненад Спасојевић, Андреа Матијевић, Андријана Лазаревић,
Љиљана Коларски

Рецензенти:

др Петар Матић, др Дејан Бурсаћ, др Драган Траиловић, проф. др
Зоран Весић, др Александра Колаковић

Пословни секретар:

Смиљана Пауновић

Прелом и штампа

Ситопронт, Житиште

Тираж: 50 примерака

Београд, 2022.

**КЊИГА САЖЕТАКА
ABSTRACTS**

**НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА:
ПЕРСПЕКТИВЕ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У
САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ**

САДРЖАЈ

Љиљана Коларски

Е-УПРАВА КАО ПОКАЗАТЕЉ РАЗВОЈА
ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ ЈАВНЕ УПРАВЕ У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....7

Агатина Петровић

РЕФОРМА СЛУЖБЕНИЧКОГ СИСТЕМА У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – ПРОФЕСИОНАЛНИ И
ДЕПОЛИТИЗОВАНИ КАДРОВИ ИЗМЕЂУ
ИДЕАЛА И ПРАКСЕ.....8

Страхиња Обреновић

ЗНАЧАЈ НЕЗАВИСНОСТИ РЕГУЛАТОРНИХ
ТЕЛА ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНОГ
ТРЖИШТА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И
ПРИРОДНОГ ГАСА.....9

Андреа Матијевић

ТРАНСПАРЕНТНОСТ РАДА ЈАВНЕ УПРАВЕ НА
НИВОУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ – СТУДИЈА
СЛУЧАЈА: ГРАД ПАНЧЕВО.....10

Немања Анђелковић

УЛОГА ГРАЂАНСКИХ СКУПШТИНА У
ИНФОРМИСАЊУ МЛАДИХ.....11

Никола Лазвић

ПОЛИТИЧКЕ ПОСЛЕДИЦЕ ПРОМЕНЕ ИЗБОРНОГ
ПРАГА – ИЗБОРИ У СРБИЈИ 2000–2022.
ГОДИНЕ.....12

Саво Симић, Ненад Спасојевић

ЗЕЛЕНИ У ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ: ОД НОМИНАЛНОГ ПРЕКО
МАРГИНАЛНОГ КА ИЗБОРНОМ АКТЕРУ.....13

Виктор Стаменковић, Душан Радујко

ИЗБОРНИ РЕЗУЛТАТИ ДЕСНИЦЕ И ПОСТ-
ИЗБОРНИ ДИСКУРС У СРБИЈИ НАКОН ИЗБОРА
2016. И 2022. ГОДИНЕ.....15

Андрејана Лазаревић

ДРУШТВЕНИ ПОКРЕТИ КАО АКТЕРИ НА
ПАРЛАМЕНТАРНИМ ИЗБОРИМА У
СРБИЈИ 2022.....16

Вања Глишин

УКРАЈИНА КАО ГЕОПОЛИТИЧКИ СТОЖЕР У
АТЛАНТИСТИЧКОЈ ВИЗУРИ ОСВАЈАЊА
ЕВРОАЗИЈЕ.....17

Јана Марковић

СУКОБ У УКРАЈИНИ И ИМПЛИКАЦИЈЕ У
ДОМЕНУ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА НА
МЕЂУНАРОДНЕ ОДНОСЕ У ЕВРОПИ.....18

Олга Стевановић

ЕНЕРГЕТСКА МЕЂУЗАВИСНОСТ ЕВРОПСКЕ
УНИЈЕ И РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ У КОНТЕКСТУ
РУСКО-УКРАЈИНСКОГ РАТА.....19

Немања Пурић

УКРАЈИНСКА КРИЗА И ПРОМЕНА
ПРЕСПЕКТИВА ПОЛИТИКЕ ПРОШИРЕЊА
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.....20

Милица Топаловић

ЕВРОПСКА УНИЈА И СЕЦЕСИОНИЗАМ:
СТУДИЈА СЛУЧАЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
УКРАЈИНЕ.....21

Данијела Павловић

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА У ИЗАЗОВНИМ
ВРЕМЕНИМА: ПАНДЕМИЈА COVID-19 И
СИСТЕМИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....22

Андрејана Јовановић, Бојана Секулић

СОЦИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ КРОЗ
ПОЛИТИКУ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА.....23

Јелена Бирманчевић

ИЗАЗОВИ У ОБЕЗБЕЂЕЊУ ЕТИЧКИ ЗАСНОВАНЕ
ПАРТИЦИПАЦИЈЕ ПРИПАДНИКА РОМСКЕ
НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ У ИСТРАЖИВАЊИМА
СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ.....24

Јован Берић

ОДНОС (АПСОЛУТНОГ) СИРОМАШТВА И
МАТЕРИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ УГРОЖЕНИМ
ЛИЦИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....25

Милош Јевтић

КОЛЕКТИВНА СЕЋАЊА: ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И
УБЕЂЕЊА.....26

Душан Чорбић

УЛОГА ОСМАНСКОГ НАСЛЕЂА У ПРОЦЕСУ
НАЦИОНАЛНОГ КОНСТИТУИСАЊА НА
БАЛКАНУ.....27

Јован Ивановић

НАУКА, КОЛЕКТИВНО СЕЋАЊЕ И МЕЂУГРУПНИ
ОДНОСИ: ЕТНОНАЦИОНАЛИСТИЧКИ НАРАТИВИ
У ИСТОРИЈСКИМ ДЕЛИМА СРПСКИХ,
ХРВАТСКИХ И БОШЊАЧКИХ АКАДЕМИКА.....28

Никола Першић

ПОПУЛИСТИЧКИ ДИСКУРС КАО СВОЈСТВО
ПРЕДСЕДНИЧКИХ ДЕБАТА У СРБИЈИ 2008. И
2012. ГОДИНЕ.....30

*Љиљана Коларски**

Институт за политичке студије, Београд

Е-УПРАВА КАО ПОКАЗАТЕЉ РАЗВОЈА ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ ЈАВНЕ УПРАВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Процес дигитализације јавне управе представља један од трендова за редефинисање и унапређење јавне управе свеобухватнијом употребом технологија у процесу пружања услуга. Последње две деценије присутна је тенденција успостављања ефикасне, кориснички оријентисане управе у дигиталном окружењу која се назива електронска управа (е-управа). Е-управа означава комбинацију управног и информационог система у процесу пружања електронских услуга, које карактерише електронски облик пружања услуга. Поред погодности које је прате, бржег и лакшег протока информација, одсуства папирологије, постоје и изазови који је могу значајно успорити. Они се најпре огледају у појединим областима у којима дигитално пружање услуга није доступно или је недовољно развијено, али и оних елементарних у виду непоседовања рачунара и приступа интернету који су неопходни за коришћење услуга е-управе. Иако постоји тенденција промоције дигитализације јавне управе, приметан је застој и тромост у спровођењу конкретних корака. Циљ овог рада јесте приказ настанка и развој е-управе у Републици Србији као значајног аспекта у процесу развоја дигитализације јавне управе са посебним фокусом на анализу изазова које је неопходно превазићи ради унапређења функционисања истог.

Кључне речи: јавна управа, е-управа, дигитализација, интернет, технологија

* ljliljana.kolarski11@gmail.com

*Агатина Петровић**

Факултет политичких наука, Београд

РЕФОРМА СЛУЖБЕНИЧКОГ СИСТЕМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – ПРОФЕСИОНАЛНИ И ДЕПОЛИТИЗОВАНИ КАДРОВИ ИЗМЕЂУ ИДЕАЛА И ПРАКСЕ

Током последње две деценије, у складу са једним од главних спољно-политичких циљева, чланством у Европској унији, Република Србија је у процесу бројних организационих и функционалних реформи јавне управе, у оквиру којих се посебна пажња посвећује реформи службеничког система. Изградња административних капацитета – јаким институција и професионалних и деполитизованих кадрова је предуслов за имплементацију европских стандарда у различитим областима државне управе. Управни кадрови, као носиоци управних реформи, су темељ изградње управе као услужног сервиса грађана, од чије стручности, ефикасности, одговорности и адекватне примене правних прописа, зависи оперативност целокупне јавне управе. Сходно томе, управни кадрови морају да буду професионални у свом раду и независни од утицаја политичких структура. Србија је новим законодавним оквиром у области службеничког система институционализовала бројне правне принципе Европске уније, оивичене концептом европског управног простора као минимални правни стандарди организације и функције државне управе, које државе кандидати треба да примене у складу са својим државним уређењем. У области службеничког система то су мерит систем, раздвајање политичких и службеничких положаја, јасни критеријуми за напредовање у служби, транспарентни конкурси за запошљавање. Међутим, и поред увођења ових стандарда, реформа службеничког система у Србији није на одговарајућем нивоу, а последње две године, с обзиром на две велике светске кризе – пандемију Covid-19 и рат у Украјини, које

* agatina.petrovic@fpn.bg.ac.rs

су измениле унутрашње и спољно-политичке приоритете многих држава, укључујући и Србију, отворено је питање где се Србија налази када је реч о управним реформама и да ли су професионални и деполитизовани управни кадрови само идеал. Циљ овог рада јесте да одговори на та питања.

Кључне речи: службенички систем, реформе, јавна управа, управни кадрови

УДК 620.9:339.13

*Страхиња Обреновић**

Факултет политичких наука, Београд

ЗНАЧАЈ НЕЗАВИСНОСТИ РЕГУЛАТОРНИХ ТЕЛА ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНОГ ТРЖИШТА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ПРИРОДНОГ ГАСА

Обавеза успостављања националних регулаторних тела у државама чланицама Европске уније (ЕУ) дефинисана је још одредбама тзв. Другог енергетског пакета. У пракси, највећи број држава чланица ЕУ је успоставио регулаторна тела и пре формалне обавезе дефинисане од стране европског законодавца. Овим пакетом је предвиђена независност регулаторних тела у односу на гасну индустрију и индустрију електричне енергије, односно компанија активних на енергетском тржишту. Накнадним изменама у виду Трећег енергетског пакета, али и последњим изменама прописа у сектору електричне енергије, предвиђена је независност регулаторних тела не само у односу на енергетске субјекте, већ и у односу на све друге приватне и јавне субјекте. Како би се остварила независност у раду регулаторних тела, државе чланице су у обавези да им обезбеде минимум овлашћења прописаних директивама за сектор електричне енергије и природног гаса. Узимајући у обзир

* strahinja.obrenovic@fpn.bg.ac.rs

традиционалну присуство државе у сектору енергетике, али и значај овог сектора, може се претпоставити да остваривање независности регулатора није једноставан задатак. Ово потврђује и одлука суда из 2021. године у предмету Европска комисија против Немачке (С-718/18), којом је потврђен значај независности регулаторних тела, нарочито у односу на извршу власт у државама чланицама. Циљ рада јесте да укаже на значај независности у раду и одлучивању регулаторних тела, укључујући обезбеђивање минимума овлашћења додељених енергетским регулаторима на основу прописа ЕУ, што је неопходно како би се успоставило функционално тржиште у секторима електричне енергије и природног гаса.

Кључне речи: национална регулаторна тела, независност регулаторних тела, сектор енергетике, енергетски прописи, тржишта електричне енергије и природног гаса

УДК 352.07(497.11)

*Андреа Матијевић**

Институт за политичке студије, Београд

ТРАНСПАРЕНТНОСТ РАДА ЈАВНЕ УПРАВЕ НА НИВОУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ – СТУДИЈА СЛУЧАЈА: ГРАД ПАНЧЕВО

У овом раду аутор настоји да понуди приказ капацитета институција локалне власти на нивоу посебне јединице локалне самоуправе – града Панчева. Ови капацитети најпре ће бити посматрани кроз могућност приступа информацијама од јавног значаја, односно информацијама о функционисању и деловању институција ове локалне самоуправе. Стога се, уз захтев за приступ информацијама од јавног значаја, аутор користи и методом анализе садржаја примарне и секундарне грађе, укључујући и анализу

* andrea.matijevic@ips.ac.rs

садржаја интернет портала, друштвених мрежа и медија. Поред тога, аутор своје закључке заснива на налазима добијеним на основу писаних и усмених интервјуа са запосленима у Градској управи Панчево, али и налазима фокус групе са представницима локалних невладиних организација и организација цивилног друштва. Налази ове квалитативне анализе представљаће основу за креирање квантитативне базе података која може бити корисна представницима локалног цивилног сектора за мониторинг и евалуацију реформи јавне управе на нивоу институција Града Панчева које су до сада имплементирани. Додатно, увиди до којих ће се доћи оваквом анализом могу бити веома корисни и за доносиоце одлука и запослене у институцијама ове јединице локалне самоуправе, јер могу представљати смернице за усмеравање и даље унапређивање реформи у складу са стандардима Европске уније.

Кључне речи: транспарентност, одговорност, реформа јавне управе, локална самоуправа, Град Панчево.

УДК 321.02-053.6(497.11)

*Немања Анђелковић**

Институт за филозофију и друштвену теорију, Београд

УЛОГА ГРАЂАНСКИХ СКУПШТИНА У ИНФОРМИСАЊУ МЛАДИХ

У овом раду ће бити испитан потенцијал грађанских скупштина и делиберативних пракси у информисању младих када званичне институције то не раде. Информисаност грађана, посебно осетљивих група у коју спадају и млади, представља основ њиховог активног учествовања у артикулисању јавних политика које се њих тичу, као и вршења мониторинга истих. Нетранспарентне и затворене институције не труде се да учине информације од значаја лако доступним грађанима, чиме се долази до смањења поверења у те исте институције, смањења нивоа грађанске партиципације младих, као и њихове могућности да ефикасно прате јавне

* nemanja.andjelkovic@instifdt.bg.ac.rs

политике и да познају своја права. Теза овог рада ће бити да у случају нетраспарентних институција грађанске скупштине могу служити као алтернативно средство информисања и оснаживања младих за учешће у артикулисању и праћењу јавних политика. У том случају, организације цивилног друштва и научне институције представљају иницијаторе таквих скупштина. Као студија случаја ће се користити грађанска скупштина у Ваљевоу која је организована од стране Института за филозофију и друштвену теорију у оквиру Жан Моне истраживачке мреже. Иако се ова скупштина није тичала искључиво младих, чињеница је да су они били део скупштине у складу са статистичком репрезентацијом популације града Ваљева, те је могуће извући одређене закључке о утицају делиберације на ниво њихове информисаности.

Кључне речи: делиберација, грађанске скупштине, транспарентност информација, млади, јавне политике

УДК 324(497.11)“2000/2022“

*Никола Лазућ**

Институт за политичке студије, Београд

ПОЛИТИЧКЕ ПОСЛЕДИЦЕ ПРОМЕНЕ ИЗБОРНОГ ПРАГА - ИЗБОРИ У СРБИЈИ 2000–2022. ГОДИНЕ

Партије и партијски системи детерминисани су политичким институцијама. Те институције јесу скуп норми које одређују понашање политичких актера, а основни политички актери су политичке партије. Њихов настанак и развој мењао се у складу са променама легислативне норме, али и актуелних дешавања на политичкој сцени. Одлуке партијских лидера и политичких партија о партиципацији и начину политичке борбе такође су битан фактор динамике промене партијског система. Обнова политичког плурализма донела је оснивање великог броја партија, а тај тренд се и даље наставља. Истраживачко питање овог рада је како промена

* nikola.lazic@ips.ac.rs

изборног прага утиче на партијски плурализам, са посебним освртом на изборе у Србији. Основна хипотеза јесте да смањење изборног прага доводи до веће фрагментације партијског система. Такође у раду се настоји показати и да је промена изборног прага утицала је на формирање изборних коалиција, да је смањење изборног прага за последицу имало пораст броја партија десне оријентације у парламенту, као и да је смањење изборног прага утицало на већи број изборних листа и више партија у парламенту. У овом раду настоји се понудити приказ узрока и повода, односно политичких мотива промене изборног прага.

Кључне речи: Србија, избори, изборни праг, политичке партије, партијски плурализам, фрагментација партијског система

УДК 329.63:502(497.11)

*Саво Симић**

Институт за политичке студије, Београд

*Ненад Спасојевић***

Институт за политичке студије, Београд

ЗЕЛЕНИ У ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ: ОД НОМИНАЛНОГ ПРЕКО МАРГИНАЛНОГ КА ИЗБОРНОМ АКТЕРУ

У овом раду истражујемо еволуцију зелених партија и покрета у Републици Србији од маргинално и номинално присутног учесника у политичком животу током зачетка вишестраначја у периоду деведесетих година прошлога века, све до последњих избора одржаних 3. априла 2022. године, када ове политичке опције званично постају један од релевантних изборних актера на политичкој сцени

7 savo.simic95@gmail.com

8 nenad.spasojevic@ips.ac.rs

Србије. Први део овог рада усмерен је на генезу и сазревање зелене идеје и покрета у јавном дискурсу и политици. У том погледу биће представљен утицај еколошких проблема на појаву еколошког покрета као једне од основа за каснију институционализацију и развој зелених партија широм Европе. Потом се укратко испитују подстицајни фактори настанка зелених партија у Европи и Европској унији као највећем наднационалном пројекту, услед расцепа који је произвео потребу за другачијом политичком понудом. Последњи део рада биће посвећен анализи настанка и развојног пута који су прошле зелени/еколошки покрети и партије кроз изборне процесе у Србији. Који су фактори утицали на њихову слабу позицију, какви су били међусобни односи партија и покрета зелене оријентације, али и препознатљивост ове политичке групације код грађана нека су од питања којима ће се овај рад бавити. Посебан фокус стављен је на последњи изборни циклус, у коме је алтернативна зелено-лева коалиција под називом „Морамо” успела да оствари значајан изборни резултат за једну опцију овог спектра и тиме постане релевантан изборни учесник у политичком животу Републике Србије.

Кључне речи: Зелене партије, еколошки покрет, Република Србија, изборни процес, Коалиција „Морамо”

УДК 329.11'21:324(497.11)“2016/2022“

Виктор Стаменковић*

Институт за политичке студије, Београд

Душан Радујко**

Институт за политичке студије, Београд

ИЗБОРНИ РЕЗУЛТАТИ ДЕСНИЦЕ И ПОСТ-ИЗБОРНИ ДИСКУРС У СРБИЈИ НАКОН ИЗБОРА 2016. И 2022. ГОДИНЕ

Након општинских избора у Србији одржаних у априлу ове године у медијском и јавном простору настао је доминантан наратив према коме је десница била главни добитник ових избора, будући да је дошло до значајног раста подршке десничарским партијама, и да се Србија „драматично померила у десно“. Овај рад има за циљ да провери основаност овог наратива кроз анализу изборних резултата. Теза која се у раду поставља јесте да до таквог раста није дошло, и да је број бирача који дају подршку овој политичкој опцији на истом нивоу као и у неким претходним изборним циклусима. Како би се то доказало врши се поређење избора за народне посланике 2022. и 2016. године, и резултата који су партије деснице на њима оствариле. Рад из поређења искључује изборе 2020. које је бојкотовао велики број опозиционих политичких странака. У контексту овог поређења, у раду ће бити урађена упоредна анализа медијског дискурса у периоду након ова два изборна циклуса и пружен увид у уочене разлике. Ове разлике ће бити стављене у шири контекст успона странака популистичке деснице у Европи и медијског дискурса који је овај феномен пратио.

Кључне речи: десница, избори, наратив, парламент, бирачи, дискурс

* stamenkovicviktor97@gmail.com

** radujko1819@gmail.com

*Андријана Лазаревић**

Институт за политичке студије, Београд

ДРУШТВЕНИ ПОКРЕТИ КАО АКТЕРИ НА ПАРЛАМЕНТАРНИМ ИЗБОРИМА У СРБИЈИ 2022. ГОДИНЕ

Последњих година, велики број случајева „изборних заокрета“ нових левих друштвених покрета у релативно повољним контекстима, отвореним за нове актере, били су предмет анализе истраживача друштвених покрета. Истраживачки фокус ово рада је на резултатима учешћа друштвених покрета на парламентарним изборима у Србији 2022. године, који одлучују да уђу у изборну трку упркос неповољном контексту и ниским изборним изгледима. У раду ће бити представљања партијска сцена (политичке партије и коалиције) и учешће покрета као посебног облика друштвеног организовања. Анализираће се узроци настанка покрета, њихово деловање али и њихова еволуција у могући трајни политички облик утицаја на постојећи политички систем који има потенција да утиче на продубљивање процеса демократизације у српском друштву. Представићемо врсте порука и стратегије комуникације друштвених покрета са грађанима као потенцијалним бирачима након доношења одлуке да учествују на парламентарним изборима (са посебним фокусом на активности покрета „Не давимо Београд“). Покрет „Не давимо Београд“ је посебно значајан јер илуструје савремене начине управљања грађанском опозицијом у циљу стварања грађанског друштва. Подаци за анализу биће прикупљени кроз анализирање програма покрета, њихових циљева, разлога учешћа у трци за могућност доношења одлука. У раду ћемо анализирати и изборне резултате покрета и предочити потенцијалне правце њиховог даљег развој и деловања као могућих коректива режима.

Кључне речи: друштвени покрети, политичке партије, избори, политичко организовање и представљање, Не давимо Београд, парламентарни избори 2022.

* andrijana.lazarevic@ips.ac.rs

*Вања Глишин**

Институт за политичке студије, Београд

УКРАЈИНА КАО ГЕОПОЛИТИЧКИ СТОЖЕР У АТЛАНТИСТИЧКОЈ ВИЗУРИ ОСВАЈАЊА ЕВРОАЗИЈЕ

Украјина је од свог конституисања постала предмет политичких калкулација и геополитичких сучељавања Истока и Запада. За Русију, Украјина је крајина, као територија која је припадала некадашњој царевини, а данас, као независна држава, чини одбрамбени бедем на западним руским границама. За Сједињене Државе, Украјина је једна у низу држава у зони Римленда, које би требало освојити у циљу успостављања непрекидног геостратешког ланца око Русије. Украјина је означена као геополитички стожер у атлантистичкој визури освајања Евроазије и као таква требало би да буде офанзивно-дефанзивни бедем, са ког би било могуће угрозити Русију и њен главни град Москву, али уједно и ограничити руско наступање ка западу, поготову у погледу економског и привредног повезивања са Немачком. Имајући наведено у виду, аутор у првом делу рада одређује географска и геополитичка обележја Украјине, да би на основу тога у другом делу рада указао на атлантистичке пројекције украјинске територије и разлоге због којих је Украјина означена као геополитички стожер. Потом, аутор врши преглед догађаја у Украјини, са посебним освртом на актуелне догађаје од 24. фебруара 2022. године, како би на примерима приказао деловање Атлантизма на истоку Европе. Полазна претпоставка је да је Украјина недостајућа држава у стварању снажног атлантистичког блока способног да одврати руско напредовање.

Кључне речи: Украјина, геополитика, геополитички стожер, Атлантизам, Евроазија, САД, Русија

* vanja.glisin@ips.ac.rs

*Јана Марковић**

Факултет безбедности, Београд

СУКОБ У УКРАЈИНИ И ИМПЛИКАЦИЈЕ У ДОМЕНУ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА НА МЕЂУНАРОДНЕ ОДНОСЕ У ЕВРОПИ

У светлу тренутних дешавања на тлу Украјине, сведоци смо остваривања конфликтног потенцијала Украјине који се годинама уназад развијао, а иза којег стоје веома озбиљни геополитички актери. Сведоци смо, још једном, свих импликација које сукоб на тлу једне државе може имати и има на политику и међународне односе, глобалну безбедност, економију, климатске промене. Уз то, сетимо се да се државе и појединци на глобалном нивоу и даље суочавају са последицама пандемије корона вируса који и даље носи одређену дозу неизвесности. Дакле, свет се налази пред озбиљним проблемима који захтевају решавање без одлагања. Неки од њих (проблема) попут климатских промена и уско са њима повезаном енергетском кризом захтевају заједничку акцију, о чему се већ дуго прича, али доста тога остаје без сагласности и решења. Како се о борби против климатских промена не може говорити занемарујући енергенте, енергетска криза која се захухтава још од пандемије, а сада повлачи озбиљне последице како за владе тако и за грађане, поставља се као вредна разматрања. Чини се да су климатске промене стављене у други план и да се назадује по питању остваривања климатских циљева и у борби против климатских промена. На који начин и у којој мери та борба трпи због сукоба у Украјини? Основни циљ овог рада јесте анализа последица које сукоб у Украјини има на међународне односе у Европи и то са аспекта климатских промена као једног од већ увелико горућих питања на светској политичкој сцени. Посебна пажња у раду биће посвећена резултатима 27. самита Оквирне конвенције Уједињених нација о климатским променама (COP27).

Кључне речи: сукоб, Украјина, међународни односи, енергенти, климатске промене

* 1996janamarkovic@gmail.com

*Олга Стевановић**

Институт за политичке студије, Београд

ЕНЕРГЕТСКА МЕЋУЗАВИСНОСТ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ У КОНТЕКСТУ РУСКО-УКРАЈИНСКОГ РАТА

Предмет истраживања овог рада је одлука Руске Федерације о почетку рата у Украјини 2022. године са становишта њене енергетске безбедности. Иако је руско-украјински рат изазвао енергетску кризу са далекосежним последицама по енергетску безбедност у Европи, не може се занемарити чињеница да су односи Русије и Европске уније у области енергије односи међузависности, односно да и Русија у великој мери зависи од европског енергетског тржишта. Главно питање које се разматра у овом раду је зашто је Русија одлучила да упркос могућим последицама у области енергетске и економске безбедности спроведе одлуку о почетку рата у Украјини. Теоријски оквир овог рада се заснива на теорији подсистема Џефа Колгана, према којој поредак у оквиру одређеног подсистема може бити промењен у случају промене стратешких повластица и казни. У складу са овом теоријом, хипотеза рада је да се поредак у подсистему природног гаса у Европи, у коме је Русија имала водећу улогу, мења кроз антиципаторне стратегије Европске уније и појединачних држава чланица, што смањује стратешке повластице и могућност казне за Русију. Методолошки, овај рад се заснива на студији случаја која је временски ограничена на одлуку о почетку рата, али у обзир узима и догађаје који су јој претходили.

Кључне речи: Русија, ЕУ, енергетска безбедност, подсистем, међузависност, природни гас

* olga.stevanovic@ips.ac.rs

*Немања Пурић**

Факултет политичких наука, Београд

УКРАЈИНСКА КРИЗА И ПРОМЕНА ПЕРСПЕКТИВА ПОЛИТИКЕ ПРОШИРЕЊА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Када је почетком деведесетих година двадесетог века успостављена као одговор на захтеве држава Централне и Источне Европе да у новонасталим околностима након пада Берлинског зида приступе Унији, Политика проширења Европске уније настала је као сет успостављених правила која су била производ искуства претходних проширења. Иако је као главна карактеристика до данас остао њен еволутивни карактер, као и тенденција сталног усложњавања правила приступања Унији, она још увек није у стању да прецизно одговори на базично питање: ко може бити чланица Европске уније? Основи уговори и правила приступања успостављена у Копенхагену и Мадриду остављају могућност дебате, што се до кризе у Украјини дешавало само у случају Турске. Међутим, криза у Украјини пресудно је утицала на Унију и државе чланице да Политику проширења искористе као средство спољнополитичког деловања и прошире је и на државе Источног партнерства. У институционалном аспекту, криза у Украјини је двоструко утицала на еволуцију Политике проширења; прво, значење термина „европска држава” и „европске вредности” екстензивно је тумачено, и друго, политичка димензија приступања и усаглашавање са спољном политиком Уније први пут постаје експлицитно доминантна димензија за државе Западног Балкана, односно преузима примат у односу на владавину права. Рад анализира промењен однос држава чланица према проширењу, нове услове за приступање држава Западног Балкана, као и губитак институционалне дистинкције Политика проширења v. Источно партнерство.

Кључне речи: Политика проширења, криза у Украјини, Источно партнерство, Западни Балкан, владавина права.

* nemanja.puric@fpn.bg.ac.rs

*Милица Топаловић**

Институт за политичке студије, Београд

ЕВРОПСКА УНИЈА И СЕЦЕСИОНИЗАМ: СТУДИЈА СЛУЧАЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УКРАЈИНЕ

Чињеница да се симултано спроводи политика подршке и радикалног непризнавања територија извојеваних агресијом одређује реалност савремених међународних односа у Европи. Док се с једне стране бескомпромисно залаже за територијалну целовитост Украјине, истовремено, Европска унија и истакнуте државе чланице лобирају за пуноправно међународно признање косовске независности и чланство у међународним организацијама. Циљ рада је да одговори на питања какав је став Европске уније према чину сецесионизма и каква је у бити разлика у приступу њених чланица према сецесионизму, наочиглед, сличних сценарија у Србији и Украјини. Основна хипотеза засниваће се на темељима реализма, који је са новонасталом ситуацијом у Украјини доживео ренесансу, из два разлога. Први проистиче из чињенице да, колико год тежила да буде унитарна политичка заједница, Унија нема јединствен став по питању сецесионизма, те државе чланице као главни мотив понашања имају властити национални интерес. Други проистиче из првог разлога и говори у прилог томе да тамо где преовладава национални интерес и моћ, етика и морал у међународним односима губе снагу, чиме се оправдава недоследност политика и понашања Уније као наднационалног тела, али и њених појединачних држава чланица по питању акта сецесионизма у Србији и Украјини. Како је циљ рада експланаторне природе, истраживање ће се ослањати на студију случаја, историјски метод и анализу дискурса.

Кључне речи: Европска унија, сецесионизам, Србија, Украјина, Косово, агресија

* milica.topalovic@ips.ac.rs

*Данијела Павловић**

Факултет политичких наука, Београд

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА У ИЗАЗОВНИМ ВРЕМЕНИМА: ПАНДЕМИЈА COVID-19 И СИСТЕМИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Од децембра 2019. године пандемија Covid-19 је променила економске и социјалне околности у многим државама широм света, те се након светске и мигрантске кризе Република Србија поново суочава са изазовима прилагођавања социјалних политика. Пандемија Covid-19 произвела је здравствену и социо-економску кризу и допринела повећању рањивости маргинализованих група људи, као и до ограниченог приступа социјалној заштити, образовним, правним и здравственим установама. Са регистровањем првог случаја особе заражене вирусом корона у Републици Србији, 6. марта 2020. године и проглашења ванредног стања 15. марта, запослени у социјалној заштити суочавају се са бројним изазовима и препрекама укључујући и изазове у спровођењу мера које су уведене са циљем спречавања даљег ширења овог вируса међу становништвом. Основна истраживачка намена овог рада је да на конзистентан начин анализира управљање кризом путем институционалног прилагођавања социјалне политике: прилагођавање постојећих пракси у области социјалне политике и увођење иновативних пракси у области социјалне заштите које представљају директан одговор на кризу. У раду ће бити анализирани промене, мере и активности које су током пандемије Covid-19 уведене како би се остваривање права и коришћење услуга из области социјалне заштите обезбедили без прекида и како би положај маргинализованих група био унапређен. Резултати анализе показују да постоје вишеструке препреке иновативне праксе, јер су таргетиране мере подршке вулнерабилним друштвеним групама изостале, док је превладао универзалистички приступ подршци целокупној популацији.

Кључне речи: социјална политика, Covid-19, социјална заштита, вулнерабилне групе, услуге

* danijela.pavlovic@fpn.bg.ac.rs

*Андрејана Јовановић**

Институт за политичке студије, Београд

*Бојана Секулић***

Институт за политичке студије, Београд

СОЦИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ КРОЗ ПОЛИТИКУ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

Образовне политике представљају део јавних политика које једна држава спроводи, а које се односе на креирање стратешких праваца образовања, креирање и константно унапређивање законске регулативе из дате области, образовне праксе које се реализују, начин на који се образовање повезује са другим секторима јавних политика. Дуални систем образовања обезбеђује ефикаснији одговор система образовања на потребе привреде и тржишта рада, технолошке промене и потребе за новим компетенцијама – знањима, вештинама, способностима и ставовима. Овај модел реализације наставе подразумева директно укључивање послодаваца у организовање и спровођење учења кроз рад у реалном радном окружењу. Дуално образовање доприноси бољој усклађености образовне понуде са потребама привреде, а посредно обезбеђује раст запошљавања и умањује ризик од одлива младих стручњака. Комбиновањем знања које стичу у школи, уз знања, вештине и ставове које стичу током обуке у радном колективу, ученици се на прави начин оспособљавају за потребе привреде и тиме стичу већу могућност за запошљавање по завршетку школовања. С друге стране, учешћем у дуалном образовању, компаније су у прилици да обезбеде дефицитарне кадрове још током њиховог школовања и тиме остваре уштеде у додатном оспособљавању радника. За дуално образовање и доквалификације неопходна је јавно-приватна сарадња да би се обезбедио квалитет али и примењивост образовања према актуалним потребама тржишта рада.

Кључне речи: јавне политике, образовне политике, дуално образовање, предузетништво, учење кроз рад

* andrijana.jovanovic@ips.ac.rs

** bojana.sekulic@ips.ac.rs

*Јелена Бирманчевић**

Факултет политичких наука, Београд

ИЗАЗОВИ У ОБЕЗБЕЂЕЊУ ЕТИЧКИ ЗАСНОВАНЕ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ ПРИПАДНИКА РОМСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ У ИСТРАЖИВАЊИМА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

У овој краткој елаборацији кључних изазова у обезбеђењу етички засноване партиципације припадника/ца ромске националне мањине у истраживањима социјалне политике, указује се на значај разматрања етичких питања у целокупном процесу истраживања, како из перспективе заштите учесника/ца истраживања, тако и из перспективе унапређења квалитета истраживања. У посебном фокусу истраживача/чица социјалне политике често се налазе вулнерабилне групе, односно питања њиховог благостања. Ромска национална мањина једна је од најрањивијих група нашег друштва, о чему видно сведочи њихов изразито неповољан социоекономски положај и висок ниво друштвене искључености. Који су специфични етички изазови у истраживањима социјалне политике у којима учествују припадници/це ромске националне мањине? Основна хипотеза рада је да рањива позиција Рома/киња увећава ризик изласка из граница етичког истраживања. Циљ рада је да пружи смернице истраживачима/чицама социјалне политике у обезбеђивању етички засноване партиципације ромске националне мањине у истраживањима, са посебним фокусом на неке од кључних етичких брига. Подробније се разматрају питања обезбеђења анонимности учесника/ца, поверљивости података, информисаног пристанка, коришћења културног медијатора/торки и потенцијалне корисности и штете од истраживања. Рад се заснива на квалитативној анализи релевантне литературе и докумената. Закључује се да је за обезбеђење заштите ромских испитаника/ца, односно високог квалитета истраживања,

* jelena.birmancevic@fpn.bg.ac.rs

неопходно да у процесу истраживања етички засновано доношење одлука буде константно, истраживачи/це буду упознати са ромском историјом, културом и проблемима са којима се они суочавају, као и да укључивање културног медијатора/торки у све фазе истраживања има потенцијал за унапређење свих аспеката истраживања.

Кључне речи: социјална политика, истраживање, етички изазови, ромска национална мањина, партиципација, културни медијатор.

УДК 304:364.662(497.11)

*Јован Берич**

Институт за политичке студије, Београд

ОДНОС (АПСОЛУТНОГ) СИРОМАШТВА И МАТЕРИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ УГРОЖЕНИМ ЛИЦИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Сиромаштво је веома комплексан и вишедимензионалан феномен присутан у свим друштвима током људске историје. Иако се у литератури могу наћи различита одређења сиромаштва, током овог рада ћемо се фокусирати на апсолутно сиромаштво које се у литератури још назива беда или сиромаштво на рубу опстанка. Полазећи од начела и вредности попут социјалне правде и хуманизма која се јасно наводе у Уставу Републике Србије, а могу се препознати и у актуелном Закону о социјалној заштити, сваком појединцу је неопходно обезбедити минимум социјалне сигурности како би био у стању да задовољи базичне потребе. Стога, систем социјалне заштите у Републици Србији предвиђа материјалну подршку као вид накнада које имају за циљ да обезбеде егзистенцијални минимум сваком појединцу и пруже подршку социјалној укључености корисника. Најважнији елемент у погледу задовољавања егзистенцијалног минимума угрожених лица представља програм новчане социјалне помоћи. Сходно томе, током овог рада процењиваће се ефективност овог програма са становишта обухвата сиромашних лица и висине

* jovan.beric@ips.ac.rs

средстава које лице добија како би задовољило егзистенцијалне потребе. Тачније, утврђиваће се да ли новчана социјална помоћ по тренутно дефинисаним критеријумима за њено остваривање успева да допре до свих лица која немају средстава да задовоље базичне потребе, као и да ли је висина накнаде довољна како би људи могли да обезбеде егзистенцијални минимум. Поред тога, посредно ће у анализу бити укључена и друга материјална давања, попут једнократне помоћи, дечијег додатка и родитељског додатка, како би се стекао бољи увид и креирала потпунија слика о стању сиромаштва и мерама које постоје како би се оно ублажило.

Кључне речи: сиромаштво, материјална подршка, новчана социјална помоћ, ефективност, социјална политика

УДК 930.1:316.6

*Милош Јевтић**

Институт за политичке студије, Београд

КОЛЕКТИВНА СЕЋАЊА: ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И УБЕЂЕЊА

Питање прошлости се, готово по правилу, поставља у контексту сукобљених тумачења историјских дешавања. Разлог томе је што ранији догађаји нису „стерилан” феномен који се проучава искључиво са позиције чињеничне заснованости, већ прошлост представља симболичку основу за систем уверења и легитимизацију понашања сваке групе. Другим речима, прошлост је приступачна једино у облику тумачења датог на основу припадности одређеној групи, те оспоравање „нашег” тумачења тј. колективног сећања се доживљава као напад на нас саме. Истраживачи су добро упознати са непрестаним процесом (пре)обликовања ових тумачења и њиховом психичком набијеношћу, те ће један од циљева овог рада бити систематизација досадашњих сазнања. Указаћемо на значај историјских интерпретација за појединца и друштво уопште, облике њихових „деформација”, различите психичке и друштвене

* milosdjevtic@gmail.com

факторе који их подстичу, као и на канале којима се одређена представа о прошлим догађајима одржава у друштву. Прецизније, показаћемо да колективна сећања чине један од основних градивних елемената појединчевог социјалног идентитета и групних норми. Такође, приказаћемо различите налазе који указују на то да су колективна сећања систематски обликована тако да одржавају позитивну слику групе и њених чланова, док се угрожавајуће историјске информације избегавају. Показаћемо како празници, споменици и систем образовања могу усмеравати чланове да на одређени начин размишљају о прошлости своје групе. С друге стране, показаћемо да појединци који заступају антагонистичка уверења о међугрупним односима имају посебну склоност ка неговању једностраних колективних сећања, тиме затварајући круг међузависности између личног и социјалног нивоа анализе. На крају, илустроваћемо теоријски оквир који у први план ставља управо симболичку функцију колективних сећања.

Кључне речи: колективна сећања, међугрупни сукоб, историјски наративи, социо-културни приступ.

УДК 316.356.4:28(497)“18“

*Душан Чорбић**

Институт за политичке студије, Београд

УЛОГА ОСМАНСКОГ НАСЛЕЂА У ПРОЦЕСУ НАЦИОНАЛНОГ КОНСТИТУИСАЊА НА БАЛКАНУ

У раду ће бити испитана улога османског наслеђа у процесу изградње балканских нација, односно начини на које је период османске превласти усмерио даља идентитетска кретања на овом простору. Посебан фокус ће бити на утицају османског институционалног поретка на токове дате изградње. У складу са тим, биће анализиран утицај милет система као оквира који је омогућио развој специфичне форме религијског национализма. Сходно томе,

* dusancorbic@gmail.com

овај рад полази од тезе да се управо османско освајање балканских држава може означити као прекретница која је детерминисала, између осталог, развој и заокруживање овдашњих идентитета. У том контексту треба посматрати и утицај цркве као кључне институције хришћанског становништва у Османској империји. Преживевши османска освајања, она негује сећања на период средњовековне државности чиме удара темеље за потоњи развој националних покрета. Тако су и колективна сећања и митови на којима су засноване балканске нације утемељени првенствено на историјским и легендарним личностима и догађајима из периода борбе против османског освајања. Османлије су на тај начин преузеле улогу главног „другог” у односу на кога се креирају балкански национални идентитети. Из наведеног произилази да би процес националног конституисања на Балкану требало посматрати у контексту већ пређеног пута, односно историјске условљености датих кретања. Институционални поредак Османског царства је несумњиво утицао на карактер и специфичности овдашњих национализма.

Кључне речи: Османско царство, Балкан, национализам, религијски национализам, милет систем, национални митови

УДК 323.13(497.11)(497.5)(497.6)

*Јован Ивановић**

Филозофски факултет, Београд

НАУКА, КОЛЕКТИВНО СЕЋАЊЕ И МЕЂУГРУПНИ ОДНОСИ: ЕТНОНАЦИОНАЛИСТИЧКИ НАРАТИВИ У ИСТОРИЈСКИМ ДЕЛИМА СРПСКИХ, ХРВАТСКИХ И БОШЊАЧКИХ АКАДЕМИКА

Распад Југославије је пример како радикална трансформација прошлости може бити уско увезана са насилним конфликтом, који

* jovan.ivanovic@f.bg.ac.rs

је причинио огромну штету народима ових простора и чије се последице осећају и данас. Од друштвених научника, а посебно чланова престижних националних академија, очекује се да расветле покушаје политичке злоупотребе историје, али клима рата некада може да утиче да друштвена интелигенција управо допринесе (зло)употреби исте. Последично, циљ истраживања био је да испитамо какве импликације по међугрупне односе имају „нови” етнонационалистички наративи у историјским делима српских, хрватских и бошњачких чланова националних академија. Притом, као аналитички оквир користили смо Бар-Талову теорију о социо-психолошким основама конфликта, која претпоставља специфичну организацију колективног сећања развијену током рата, а која потом омета процес помирења. Користили смо квалитативну анализу садржаја три дела (Крестић, 1998, Геноцидом до Велике Хрватске; Грмек ет ал., 1993, Етничко чишћење: Повијесни документи о једној српској идеологији; Чекић, 2004/2011, Агресија на Републику Босну и Херцеговину и геноцид над Бошњацима) која смо одабрали као репрезентативне примере за етнонационалистички наратив сваке од етничких група. Резултати показују да су теме социо-психолошке „инфраструктуре” конфликта – оправданост циљева сопствене групе, позитивна слика сопствене групе, делегитимизација друге групе, виктимизација сопствене групе – присутне у анализираним академским делима. Код свих аутора посебно доминирају теме у вези са делегитимизацијом друге етничке групе и њених циљева/ деловања. Са друге стране, примери критичког сагледавања сопствене групе и њених циљева, односно позитивне слике других етничких група и помињање њихових жртава скоро потпуно су одсутни. Дакле, истраживање показује како се у контексту рата и академици могу ангажовати у инструментализацији прошлости и стварању епистемичке основе за даље подстицање конфликта. На крају, дискутујемо о одговорности научника, националних научних институција и смерницама за ослобађање историјске науке од политичко-идентитетске манипулације.

Кључне речи: колективно сећање, наука, међугрупни односи, распад Југославије, историјски наративи, националне академије, конфликт

*Никола Перишић**

Институт за политичке студије, Београд

ПОПУЛИСТИЧКИ ДИСКУРС КАО СВОЈСТВО ПРЕДСЕДНИЧКИХ ДЕБАТА У СРБИЈИ 2008. И 2012. ГОДИНЕ

Председничке дебате треба да одликује аргументована дискусија о најважнијим темама у држави. Односно, како Нушић бележи у својој Реторици, државнички говор треба да одликује „пун и снажан израз, без кићења сувишним реченицама“. Међутим, сведоци смо да обраћања политичара све више одликује популистички дискурс. Сходно томе, циљ овог рада је да истражи која су популистичка својства била доминантна у председничким дебатама у Србији 2008. и 2012. године када популистички дискурс у политичкој комуникацији још увек није био толико распрострањен. Главна хипотеза од које се полази у раду јесте да председничке дебате у Србији 2008. и 2012. одликује неаргументована дискусија која је заснована на расправама о темама које нису од суштинског значаја за грађане који треба да се одлуче коме ће дати свој глас и поверење за једну од највиших и најважнијих државних функција. Примери тих тема јесу занимања којима се баве очеви председничких кандидата или колико деце који од кандидата има. Последишно, долази до смањења интересовања за политичке дебате и сматрају се нечим сувишним, јер се претпоставља да ће политичари користити предвидљив популистички стил. У Србији је заиста смањен интерес за политичке дебате што показује њихово ређе одржавање. Последњи пут је одржана дебата уочи председничких избора 2012. године, док је њихово интензивније одржавање уочи парламентарних избора приметно тек од 2020. године. Многи нередовно одржавање дебата пред председничке изборе повезују са чињеницом да у претходна два изборна процеса није било другог круга, али треба имати у виду да, на пример, у Француској постоји пракса одржавања дебата председничких кандидата и уочи првог круга.

* nikola.perisic.fpn@gmail.com

Кључне речи: популистички дискурс, председничке дебате, изборни циклуси, председнички избори 2008, председнички избори 2012.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

351.778.511:005(048)

316.334.2(048)

327.:911.3(048)

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА: ПЕРСПЕКТИВЕ
ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ
(2022 ; БЕОГРАД)

Књига сажетака / Научна конференција:
Перспективе политичких наука у
савременом друштву, Београд, 08–09.
децембар 2022. = Abstracts / Scientific conference: Perspectives
of political sciences in contemporary society, Belgrade, 08–09.
December 2022 ; [уредници Ненад Спасојевић,
Андреа Матијевић]. - Београд : Институт
за политичке студије, 2022 (Житиште :
Ситопринт). - 31 стр. ; 21 cm

Тираж 50. - Библиографија уз поједине
радове.

ISBN 978-86-7419-366-2

а) Јавна управа -- Реформа -- Апстракти б)

Политичке науке -- Апстракти в)

Геополитика -- Апстракти

COBISS.SR-ID 80643593